

INFO-GUÍA VISITAS ESCOLARES

Exposición

'VERANEANTES'

11 outubro 2013 – 30 marzo 2014

'AQUÍ E AGORA'

Un programa educativo para escolares

Ciclo: educación INFANTIL (de 3 a 6 anos)

Grazas por seleccionar o MARCO para esta visita escolar. Este avance é unha introdución ás actividades (visita + obradoiro) deseñadas polo departamento educativo para a exposición titulada VERANEANTES, que ocupa as salas da planta baixa dende o 11 de outubro de 2013 ata o 30 de marzo de 2014.

O título da exposición VERANEANTES remítenos á peza teatral de Máximo Gorki estreada en 1904 onde a través dunha serie de persoaxes reunidos en torno a unha discusión, mostrábase a capacidade do ser humano para transformar o mundo que o rodea. A exposición reúne un conxunto de obras en múltiples formatos e soportes distribuídas por todos os espazos da planta baixa do MARCO, incluíndo intervencións específicas en zonas de tránsito de visitantes no interior e exterior do edificio, e tamén outros ámbitos de actuación como a propia web do Museo ou o menú do MARCO restaurante&café.

'AQUÍ E AGORA' é o nome xenérico do programa educativo que se desenvolve en paralelo a esta mostra, sacando partido do contacto directo coas obras en salas, e das múltiples posibilidades educativas que ofrece esta exposición. Todas as actividades están especialmente adaptadas ás idades dos participantes, con propostas diferenciadas para os grupos de infantil, primaria e secundaria/bacharelato.

A **visita e obradoiro de Infantil** ten unha duración aproximada de **1 hora e 15 minutos**. Para o seu mellor aproveitamento, o persoal educador organiza os participantes de cada centro en grupos de **25 alumnos/as**. É necesario que os adultos que acompañan ao grupo permanezan con eles en todo momento. Non está permitido comer e beber no museo, exceptuando a zona de cafetería. Se o teu grupo ten algunha necesidade especial, ou prefires adaptar a visita na súa duración ou contidos, non dubides en comunicalo con antelación ao noso departamento educativo.

Temos seleccionadas algunhas obras e preparado unha **visita á exposición**, deseñada para sacar o máximo partido ás posibilidades didácticas que ofrece para o alumnado de educación infantil. O percorrido comprende distintas paradas, que poden variar lixeiramente en función do tempo dispoñible e das necesidades de cada grupo. A visita concíbese como un diálogo ou conversación, e fronte a cada obra vanse formulando **preguntas** para que sexan os participantes quen vaian extraendo as súa propias conclusións sobre o que están percibindo.

A visita complétase cun **obradoiro no 'Laboratorio das Artes'** —o espazo de didáctica no primeiro andar—, que resume algunhas claves do noso percorrido por salas.

A VISITA Á EXPOSICIÓN

Resumo guión visita primaria

Nota: esta guía é orientativa. Os contidos específicos e a orde das paradas poden variar en función do tempo dispoñible, do número de participantes, das necesidades de cada grupo e do propio desenvolvemento da visita.

Parada 1: Vestíbulo

A través dalgunhas preguntas introdutorias conversamos abertamente sobre o que esperan atopar nesta visita: que significa MARCO?; que tipo de obras hai aquí?; que é unha exposición?

Columnas (Composición II), 2013, é unha obra realizada especificamente para o vestíbulo do MARCO, un lugar habitual no tránsito de visitantes. Nun primeiro golpe de vista, o espazo aparece cheo de columnas, pero pouco despois a súa percepción como elemento arquitectónico substitúese pola de teas pintadas, e as connotacións pictóricas eliminan, dalgún xeito, a idea de columna e a súa función estrutural. Ademais, nunha continuidade de estímulo-resposta, a presenza do espectador fai que as teas, penduradas do teito, se movan lixeiramente ao pasar ao seu carón.

Mar Vicente. *Columnas (Composición II)*, 2013

As 'columnas' de Mar Vicente que invaden o vestíbulo do museo son o punto de partida para falar do que ímos ver.

Da súa observación xorden conceptos clave como a 'mirada activa', necesaria para 'exploradores' coma nós que queremos meternos no mundo da arte e dos artistas.

En grupo, facemos xogos en torno ás columnas, e observamos o que ocorre.

Conceptos clave: motivación, observación, interacción, mirada activa, explorar

Nesta viaxe de descubrimentos que estamos a piques de comezar, cada un de nós levará un obxecto moi útil que, a modo de mapa ou compás, nos mostrará o camiño. Trátase dun sinxelo bloque de espuma que nos axudará a pensar e falar das obras expostas.

Parada 2: Rotonda central / Panóptico

A *Columna sen fin* de Diego Vites é unha revisión e actualización da columna de Brancusi de 1938, un monumento-homenaxe aos caídos na primeira guerra mundial e que baseaba as súas formas na repetición de piares funerarios estilizados. A baixante de entullos, con toda a súa potencia estética e simbólica, é utilizada neste caso para levantar unha columna infinita, un monumento funerario á nosa época.

Aí vai! Outra columna! Que grande!

- De que material está feita?
- Canto medirá?
- Para que servirá?

Utilizamos os nosos bloques de espuma para axudaranos a comprender conceptos como o seu proceso de realización e a súa medida. Facemos un xogo de destreza e equilibrio mentres intentamos montar a nosa propia 'columna sen fin'.

Diego Vites. *Columna sen fin*, 2013

Conceptos clave: construción, altura, medición, equilibrio

Parada 3: entrada Galería A1

Concetto spaziale (2013) é unha revisión e actualización da obra de Lucio Fontana. O xesto de cortar, repetido insistentemente sobre un bloque de espuma de poliuretano, abre unha vía de escape: o mesmo xesto repetitivo que utiliza o preso na súa fuga. Artista e preso comparten xesto e fugas na antiga prisión que foi o MARCO, nunha peza minimalista, branda e absurda. Escultura, acción e pintura mestúranse neste caso para inserir un espazo real dentro da propia obra.

Na entrada da Galería 1 detémonos a certa distancia doutra obra de Diego Vites. Falamos do que percibimos dende a nosa posición para despois aproximarnos, rodeala e descubrir máis aspectos da obra.

Grazas á manipulación dos nosos bloques comprendemos algunhas características do material co que está feita esta peza: a súa flexibilidade, peso e forma. Falamos do seu tamaño e dos seus posibles usos.

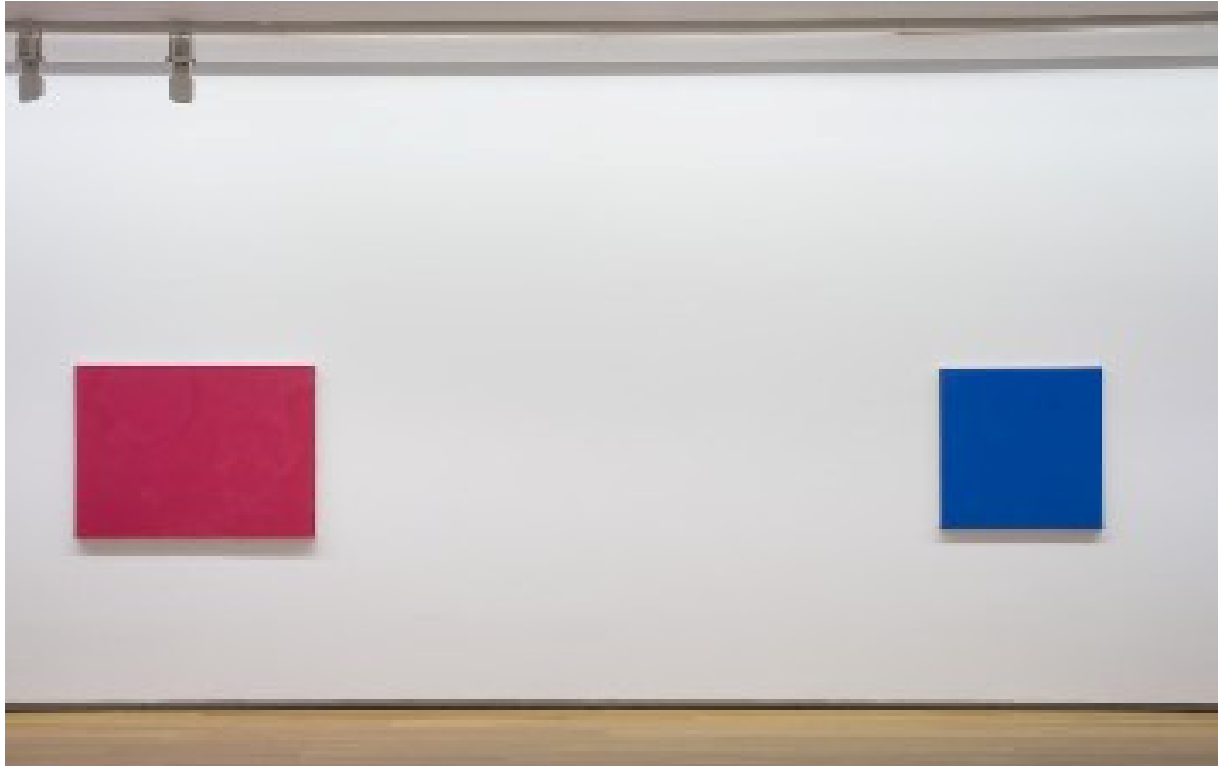

Diego Vites. *Concetto spaziale*, 2013

Conceptos clave: flexibilidade, peso, forma, material, dedución.

Parada 4. Galería A1

Os máis que pequenos acontecementos, é dicir, os acaecidos dende ou cara ao interior, ao íntimo, e a súa análise, constitúen a materia e centro de estudo da práctica artística de Manuel Eirís. A instalación que presenta en *Veraneantes* consta de dous cadros monocromos e dun fanzine, que funciona como título de ambas as dúas pezas, no que se recrea en escenas relativas ao proceso de realización dos cadros.

Manuel Eirís *Dos cuadros, uno rosa y otro azul*, 2013

Unha das técnicas utilizadas polos artistas é a pintura. Neste caso achegámonos a dous cadros e comezamos a nosa exploración preguntándonos sobre o que podemos ver: a súa forma, tamaño, cor. Facemos comparacións entre os dous cadros expostos.

Reflexionamos sobre a elección de cores por parte do artista, e asociamos esas cores ás cousas que máis nos gustan, a obxectos coñecidos, a estados de ánimo. Escollemos entre ambas as dúas pezas e razoamos a nosa elección.

De novo, os noso bloques de espuma ofrécennos pistas para entender o papel que xoga unha cor nunha composición. Combinando as caras coloreadas dos bloques creamos a nosa propia pintura e observamos como varía en función da aplicación de máis ou menos cor ou dos cambios na colocación dos bloques.

Conceptos clave: cor, composición, selección, comparación.

Parada 5. Galería A1 /perimetral

Carlos Álvarez Gil explora o mundo da infancia e traballa a través do imaxinario infantil para falar da violencia, o poder ou a desigualdade dende un punto crítico e irónico. *Papá, de mayor quiero ser policía!* é unha instalación formada por xoguetes que, iluminados mediante un foco, proxectan unha silueta de temática agresiva sobre a parede da sala. O interesante non está só no uso dun obxecto infantil para tratar o tema da violencia, senón tamén na propia idea de xogo, implícita no proceso de montaxe das pezas. Un xogo aparentemente casual pero moi elaborado e planificado.

Carlos Álvarez Gil sorpréndenos cunha obra que traballamos en dous niveis de percepción.

Primeiro fixámonos nesa escultura feita de xoguetes, e observamos os elementos que a compoñen. Cando proxectamos a luz, descubrimos que os obxectos son o pretexto para a creación dunha imaxe-sombra. Esta instalación permítenos falar da idea de xogo e xoguete.

Carlos Álvarez Gil. *Papá, de mayor quiero ser policía!*, 2013

A continuación, coa axuda dos nosos bloques e dunha lanterna, crearemos a nosa propia sombra para entender mellor o método de traballo utilizado polo artista.

Conceptos clave: xogo, sombra, imaxinación, creatividade, ilusión, percepción.

Parada 6. Patio A2

A instalación do colectivo Montenoso www.montenoso.net agrupa diferentes series de obxectos en torno ao concepto de propiedade colectiva dun monte: o "mancomún".

Un xigantesco crebacabezas introdúcenos nun lugar coñecido por todos: un monte. A través das diferentes pezas do crebacabezas e doutros obxectos que completan a instalación falamos dos montes e bosques galegos e da importancia do coidado e do respecto á natureza.

montenoso. *Xeografías do mancomún*, 2013

Un pequeno exercicio de expresión sérvenos para metérmonos nun bosque e coñecer algúns dos máxicos personaxes que o habitan. Convertémonos nese bosque traballando xuntos a expresión corporal para crear entre todos unha obra viva e en movemento.

Conceptos clave: ecoloxía, monte, natureza, traballo en equipo, expresión corporal.

Parada 7. Galería A3

As esculturas de Kiko Pérez continúan unha serie de pezas talladas en madeira que empezou en 2012. Estes obxectos de formas orgánicas dan conta dunha serie de posturas ou xestos, na súa maioría accións pasivas, casuais pero cotiás. Os obxectos resultantes cosifican os baleiros deixados polo corpo.

Kiko Pérez. *Sen título*, 2012-2013

As esculturas de madeira de Kiko Pérez son o punto de partida para falar de xestos e expresións, e tamén de actividades e posturas cotiás.

- Que é o que vemos?
- Recoñecemos algunha forma?

Xestos e figuras semellan xurdir da madeira, modelados polas mans do artista. Reflexionamos sobre o material falando das súas características.

- Que material é?
- Que características ten?
- Cal é o seu uso máis común?

Despois de examinar con máis coidado as obras descubrimos que estas formas corresponden aos baleiros deixados polo corpo. Son as pegadas de actitudes, posturas e expresións cotiás: dúas mans entrelazadas, unha aberta, unha posición do corpo...

A continuación convertémonos en creadores de xestos e expresións tratando de adiviñar as propostas dos nosos compañeiros a través dunha divertida actividade de expresión xestual.

Conceptos clave: escultura, expresión xestual, movemento, material, sentido do tacto, comunicación non verbal.

O OBRADOIRO NO LABORATORIO DAS ARTES

'O bosque animado'

Finalizada a visita, dirixímonos ao Laboratorio das Artes, o taller de didáctica do 1º andar, onde ten lugar a última proposta. Lembrando o que temos visto durante a visita, animamos entre todos un bosque que aparece baleiro e triste. Traballamos de xeito colectivo e a través da cor damos vida a unhas volvoretas que transformarán radicalmente o espazo do noso taller.

SUXESTIÓNS

Gustaríanos que sentises este museo como teu e compartir contigo os recursos para contribuír á mellora da educación artística. Se tes algunha idea para desenvolver programas ou actividades educativas relacionadas coa arte e a cultura contemporánea e queres colaborar co MARCO, ponte en contacto connosco.

Agradeceríamos que nos fixeses chegar os resultados das vosas actividades ou proxectos, así como calquera outra información relacionada con esta experiencia: que che parece o enfoque do noso programa educativo? cal é a túa opinión profesional? tes algunha suxestión?

Podes facernos chegar os teus comentarios **persoalmente**, por **correo postal**, a través do **teléfono**, **correo electrónico**, ou da web www.marcovigo.com, á atención de:

Marta Viana Tomé
Pilar Souto Soto
MARCO, Museo de Arte Contemporánea de Vigo
Departamento de Comunicación e Didáctica
Príncipe 54
36202 Vigo
Tel. +34 986 113900
Fax +34 986 113901
marta.viana@marcovigo.com
pilar.souto@marcovigo.com
www.marcovigo.com